

Научна област: 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление: 3.3. Политически науки
Факултет: "Международна икономика и администрация"
Катедра „Администрация, управление и политически науки"
ВСУ "Черноризец Храбър"

С Т А Н О В И Щ Е

От доц. д-р. Ангелина Мирославова Марковска, ВТУ "Св.св. Кирил и
Методий" на дисертационния труд
на **ХАСАН ОНУР ДЕМИР**
на тема: *ПОЛИТИКАТА ЗА СИГУРНОСТ НА БАЛКАНИТЕ СЛЕД
СТУДЕНАТА ВОЙНА*, представен за придобиване на образователна и
научна степен „доктор по политология”, по научна специалност 3.3.
Политически науки

Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Актуалността и значимостта на представената на вниманието на уважаемото жури научна работа е до голяма степен предопределена от динамиката на икономическите и политическите процеси в контекста на геополитическите промени на регионално и глобално ниво в началото на 21 век и в частност на територията на Балканите.

Хронологическите рамки на изследването са дефинирани и подчинени на основната цел, която си поставя авторът, а именно да проследи и осветли алгоритъма на промените настъпили в политиките за сигурност на Балканите след края на Студената война, разгледани през парадигмата на теорията за регионалния комплекс за сигурност (RSCT) и секюритизацията, въведени в полето на международните отношения след 1990 година от т.нар. Копенхагенска школа за изследване на сигурността.

Авторът подлага на критичен сравнителен анализ моделите на отделните балкански държави за промени в собствените им системи за сигурност след края на Студената война, като чрез задълбочен

статистически и фактологически анализ се опитва да оцени и степента на влияния на външните за балканските държави глобални субекти, каквито са НАТО и ЕС по отношение на стабилната система за регионална сигурност в Западните Балкани след рухването на биполярния свят през 1990 г.

Избраният подход, да се проследи развитието на тези отношения през призмата на слабо застъпения в българското научно-изследователско поле в сферата на сигурността теоретичен модел за регионалните комплекси за сигурност на Бари Бюзан и Оле Уейвър, е удачен и изключително находчиво авторско хрумване, което подчертава динамиката на процесите и демонстрира задълбочени познания на докторанта по темата.

Високо оценявам усилията на докторанта да постигне многоизмерност на изследването си, изхождайки от разбирането на Бюзан за сигурността като съвкупност от военна, политическа, икономическа, социална и екологична сигурност и нарастващата взаимозависимост в областта на сигурността между балканските актьори след 1991 г. Дефинирайки тези процеси като едностранно повлияни от по-активната ангажираност на външни сили в балканския регион - каквито са ЕС и НАТО, г-н Демир аргументира компетентно и професионално своята позиция за ролята на външните участници като катализатор за превръщането на Балканите в по-стабилно и безопасно място след падането на комунистическите режими.

Представеният дисертационен труд прави впечатление със стегнато структурирания си текст в обем от 208 страници, състоящ се от увод, три проблемни глави, заключение и библиографска справка. Ясно са очертани обекта, предмета, целите, задачите, основната изследователска хипотеза, изследователските методи и структурата на работата. В представената си формулировка, те са защитими и са напълно подходящи за подобен род

текст. Броят на използваните източници е внушителен 292 - заглавия на монографии, научни статии, специализирани изследвания, официални документи, интернет платформи и др. основно на английски, турски и български език, тоест, в достатъчен обем за написването на една добра и коректна в научно отношение дисертация.

Източниците са разнообразни, авторитетни и сред тях няма неизползвани. Цитираната научна литература е релевантна на темата. Техническото оформление на текста съответства на общоприетите изисквания. Авторефератът е в обем от 57 стр. и адекватно обобщава съдържанието на дисертацията и научните приноси.

Оценка на научно-приложните резултати и приноси на дисертационния труд

Дисертацията на господин Хасан Онур Демир има следните по-значими приноси, резултати и достойнства:

1. Проследява в сравнителен план и дълбочина динамиката в политиките за сигурност на Европейския съюз и НАТО по отношение на Балканския регионален комплекс след 1990 година, като актуализира модела на Бюзан и Уейвъър - RSCT, използвайки нови статистически данни от първични и вторични източници;
2. Скицира очертаванията на актуален геополитически модел за прогностични цели по вектора държавна и регионална сигурност, отчитайки историко-културните специфики на Балканския регионален комплекс;
3. Обогаत्या познатия понятиен апарат по темата за регионалната сигурност и спецификите на балканския регионален комплекс с актуална и прецизна терминология, с което допринася за неговото по-заъдобрено разбиране и уплътнено присъствие в съвременния геополитически анализ и

прочит на международните отношения в българското научно-изследователско поле;

4. Предлага осъвременен и пунктоален вариативен подход към проблемите на сигурността на Балканите през призмата на теоретичния модел на Копенхагенската школа за сигурност - RSCT, аргументирайки ключовото значение на външни сили, каквито са ЕС и НАТО, за стабилността на системата за регионална сигурност в Балканския подкомплекс.

Критични бележки и препоръки

Нямам формално основание за отправяне на критични бележки към рецензирания дисертационен труд, защото те биха били резултат на мои анализи и мнение по разглежданите проблеми.

Бих препоръчала една идея по-голяма прецизност при оформление на автореферата към дисертационното изследване, който е задължителен реквизит към набора от документи и приложения във връзка с публичната защита на дисертацията. Отдавам езиковите дефицити, които се откриват в автореферата най-вече на механичния превод от български на английски език, което не оправдава тяхното допускане.

Заключение

Дисертацията *"ПОЛИТИКАТА ЗА СИГУРНОСТ НА БАЛКАНИТЕ СЛЕД СТУДЕНАТА ВОЙНА"* на господин Хасан Онур Демир съдържа изследователски приноси с научна, методологична и практическа стойност и съответства на изискванията за присъждане на научната степен „доктор“.

Оценка на дисертационния труд

Давам положителна оценка и препоръчвам на уважаемото жури да присъди на Хасан Онур Демир образователната и научна степен „доктор по политология“ в професионално направление 3.3. Политически науки.

09.09.2022 г.

Доц. д-р Ангелина Марковска